

Kertomus Nivalan Sarjankylän Järvenpään kivistä asuinpaikan kaivauksesta 11. 7. - 14. 7. 1958.

47

Kertomukseen liittyy 1 kartta, kuvat f.22717/720, löydöt 14536:1-100.

Kesällä v. 1937 oli Nivalan Sarjankylästä löydetty joukko katiskanjätteitä (KM 10863:7). Elokuussa samana vuonna suoritti fil.maisteri Hulda Kontturi Muinaistieteellisen toimikunnan määräyksestä paikalla tarkempia tutkimuksia (ks. Kontturin kertomusta Muin. T:n Esihistoriallisen osaston top. arkistossa). Kolme vuotta aikaisemmin oli fil.tri, sittemmin professori ja akateemikko Kustaa Vilkuna todennut lähellä katiskan löytöpaikkaa kivistä asuinpaikkaan viittaavia merkkejä. V. 1952 kävi allekirjoittanut löytöpaikkaa tarkastamassa, jolloin ilmeni, että kyseessä on kivistä asuinpaikka (ks. Luhon kertomusta esihist.os:n top. ark:ssa). Koska oli teoreettinen mahdollisuus olemassa, että katiskan jätteet palautuisivat kivistä, määräsi Muinaistieteellinen toimikunta allekirjoittaneen suorittamaan paikalla tarkempia tutkimuksia kesällä 1958.

Asuinpaikka sijaitsee Nivalan Sarjankylässä, Nivalan kirkolta n. 6.5 km koilliseen, Järvenpää-nimisen pientilan maalla (omist. Jussi Löytynoja) peltorinteellä, joka viettää länteen kohti katiskan löytökohtaa Erkkisjärvestä Vähäjärveen (kuivattu) laskevan salmen uomassa. Kyseinen uoma on ruopattu v. 1956, joten katiskalla pyyntipaikkaa ei voida enää tutkia. Se on kokonaisuudessaan hävinnyt.

Kivikautisella asuinpaikalla saatettiin tutkia vain kapea kaistale peltotien kohdalla rinteeseen vieton suuntaisena, koska muu osa peltoa kasvoi viljaa. Paalutettiin 40 m²:n suuruinen alue, joka oli 2 m leveä ja 20 m pitkä (karttaliite, kuvat 2-4) ja siitä tutkittiin 32 m² (2 x 16 m). Pintakerroksen (humus) vahvuus vaihteli n. 15 sm:stä 20 sm:iin. Sen alta paljastui hieno hiekka, joka oli paikka paikoin, varsinkin pintaosassa kivistä. Kivet eivät olleet erikoisen suuria eivätkä missään määrättyssä järjestyksessä. Hiekka oli väriltään kellertävän ruskehtava, kulttuurikerroksen kohdalla tummempaa kuin syvemmällä. Kulttuurikerros alkoi kohta humuskerroksen alta ja oli vahvinta kaivausalan yläosassa heiketen rinnettä alaspäin mentäessä (karttaliite). Sen keskimääräinen vahvuus oli n. 35 sm. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ei alueelta tavattu.

Irrallisia löydöksiä kertyi 100 luettelonumeroa:

saviastiain palasia	3	kpl.
kivilaji-tasatalttoja	1	"
keskentekoisia kivilajiesineitä	1	"
hiotun kiviaseen kappaleita	11	"
iskukiviä, kivilajia	1	"
kivilaji-iskennäisiä	52	"
hiontakivien kappaleita	3	"
raaka-ainekappaleita, kivilajia	1	"
kvartsikaapimia	28	"
kvartsiuurtimia	4	"
nuolenkärkiä, kvartssia	1	"
käyttöjälkisiä kvartsi-iskennäisiä	7	"

iskukiviä, kvartsia	13	kpl.
säleytimiä, kvartsia	1	"
kvartsisäleiden katkelmia	3	"
kvartsi-iskennäisiä	691	"
palaneita luunsiruja	1523	"
hiiltä	x	

Saviastiain palat ovat pieniä ja vaikeasti varmuudella määrättyyn kulttuurivaiheeseen sijoitettavia. Yksi niistä saattaa olla tyypillisen kampakeramiikan aikainen (14536:6), yksi on ohutseinämisestä asbestikeraamisesta astiasta (14536:6) ja yksi on kierrenuorakoristeinen, joko Äyräpään tyyllivaihetta I:2 tai Kiukaisten kulttuurin aikainen (14536:75), luultavimmin varhaista kampakeramiikkaa. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota hiotun kiviaseen katkelmaan 14536:84, joka on melkoisella varmuudella Kiukaisten kulttuurin aikainen. Tasataltta (14536:83) on alkeellinen, vain terältä hiottu; lähinnä ns. asuinpaikkatyyppiä.

Kvartsikaapimista on enin osa levykaapimia.

Uurtimista on yksi kylkiuurrin ja loput degeneroituneita monitahkoisia uurtimia (14536:10, 14, 45, 54).

Nuolenkärki on pieni ja viistoteräinen (14536:55).

Säleydin (14536:98) on lähinnä sylinterin muotoinen.

Löytömateriaali on kokoomukseltaan heterogeeninen, eriaikaisia aineksia sisältävä ja osoittaa, että paikalla on oleskeltu pitkä aika tai että kyseessä on sesonkiasuinpaikka, jonne on palattu uudelleen ja uudelleen vuosisatojen kulu-

Nivalan Sarjankylän Erkkisjärven Järven pää.

1:100 piirtänyt Heijo Laitinen 1958. Vp = 126 ²⁰

47

1 192

2 185

3 172

(218)

4 155

(201)

5 145

(192)

6 132

(180)

7 127

(176)

8 115

(171)

9 107

(159)

10 101

(187)

I

47

F. 22717

Kuva 1. Nivala, Sarjan kylä, Jämsenpää.
Nälymä arviopäivällä pohjaisessa. Eriliset
jäät näkyvät kapeana juovana. - V. Luhta 1958.

F. 22718

Kuva 2. Nivala, Sarjan kylä, Jämsenpää.
Kaivaus alueella paalutellaan. Valokuvattiin
idästä länteen. - V. Luhta 1958.

F. 22719

Kuva 3. Nivala, Sarjan kylä, Jämsenpää.
Kaivaus alueella paalutellaan. Idästä
länteen. - V. Luhta 1958.

F. 22720

Kuva 4. Nivala, Sarjan kylä, Jämsenpää.
Kaivaus työ käytössä. - V. Luhta 1958.